

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Folkbokföringsutredningens slutbetänkande Folkbokföringen (SOU 2009:75)

Riksarkivet delar i huvudsak folkbokföringsutredningens bedömningar.

Vad gäller att ersätta församlingarna med distrikt, finner Riksarkivet förslaget väl övervägt. Att utgå från församlingsindelningen år 1999/2000 vid distriktsindelningen tillgodoser enligt Riksarkivets mening det kulturhistoriska intresset och förutsättningarna för kontinuitet i bl.a. släkt- och bygdeforskningen. Däremot kan det enligt Riksarkivets mening finnas anledning att göra en internationell utblick beträffande begreppet ”distrikt”. Riksarkivet vill samtidigt understryka vikten av att namnen på distrikten utreds i särskild ordning och i samråd med berörda aktörer. Riksarkivet vill också efterlysa en mera heltäckande översyn av vilka rättsverkningar som folkbokföringen har för den enskilde och vilka verksamheter som tar sin utgångspunkt i församlingsindelningen.

Riksarkivet välkomnar en reglering av sekretessmarkeringar i folkbokföringen och anser att den föreslagna ordningen ger en tydlighet, samtidigt som rättssäkerheten ökar för den enskilde.

Riksarkivets huvudsakliga invändningar mot de lämnade förslagen rör de föreslagna gallringsreglerna i lagen (2001:182) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets folkbokföringsverksamhet 3 kap. 2c § och i förordningen (1998:1234) om det statliga personadressregistret 16 §. Avvikande bestämmelser om gallring av allmänna handlingar bör enligt Riksarkivets mening inte utfärdas av integritetshänsyn. Sådana hänsyn i den offentliga förvaltningen regleras redan i offentlighets- och sekretesslagen. Enligt Riksarkivets uppfattning stärks inte den enskildes integritet genom att uppgifter gallras. Gallring är en aktiv åtgärd som innebär att uppgifter förstörs. Att gallra är därmed även en oåterkallelig åtgärd som resulterar i en slutlig förlust av rätten att ta del av allmänna handlingar. Sett ur den enskildes perspektiv medför gallringen ett avsteg från den i TF reglerade rätten till insyn i myndigheternas verksamhet. Ett alternativt sätt att skydda den personliga integriteten är, enligt Riksarkivets uppfattning, att uppgifter bevaras samtidigt som de omfattas av sekretess. Bevarandet sker då i den registrerades intresse genom att möjligheter finns att eftersöka vad som registrerats och därigenom också ge en möjlighet till upprättelse om felaktigheter har begåtts.

Enligt arkivlagen ska allmänna handlingar – myndigheternas arkiv – bevaras för att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättsskipning och förvaltning samt forskningens behov. Riksarkivets utgångspunkt är således att myndigheternas arkiv ska bevaras som en garanti för rättssäkerhet, medborgerlig rätt till insyn och demokrati. Bevarandet ska, med andra ord, inte enbart ske för historiska, statistiska eller vetenskapliga ändamål. Om gallring ska ske efter en viss tidpunkt, så innebär begreppet gallring att uppgifterna förstörs. Om uppgifter i stället ska arkiveras utanför systemet så innebär detta inte gallring enligt arkivlagens mening. Riksarkivet föreslår att man i sådant fall istället använder termen ”avställning” för att undvika otydlighet om vad som avses. Riksarkivet anser att arkivlagens presumtion för bevarande bör gälla och att Riksarkivet får möjlighet att föreskriva om gallring som undantag från huvudregeln.

Slutligen vill Riksarkivet erinra om att Riksarkivet är expertmyndighet för dokumenthantering med föreskrifträtt på området. Riksarkivet bör därför få möjlighet att medverka i det fortsatta arbetet.

Yttrandet har beslutats av riksarkivarien Tomas Lidman efter föredragning av juristen Ulrika Sturesdotter Andersson. Närvarande vid ärendets slutliga handläggning har även varit verksjuristen Efwa Westre Stövander.

Tomas Lidman

Ulrika Sturesdotter Andersson